

Medicina i Catalunya, una mica d'història

Les primeres metgesses del Sindicat de Metges de Catalunya

Josep Lluís Martín i Berbois,
doctor en Història Contemporània

En els números 4 i 5 del 2016 d'aquesta mateixa revista, vam realitzar una petita pinzellada sobre algunes de les dones pioneres en la medicina catalana. En aquest cas volem destacar un petit grup de dones, algunes d'elles citades en els mencionats textos, que al llarg de les dècades dels vint i trenta van estar afiliades al Sindicat de Metges de Catalunya.

Poc temps després de la seva creació, el 27 de març de 1920, el sindicat ja va comptar amb unes poques afiliades entre les seves files. En són un exemple la metgessa Dolors Lleonart i Casanovas (1866-1936), la metgessa i pediatra Encarnació Tuca i Nasarre, la ginecòloga Maria Lluïsa Quadras i Bordes (1898-1989), la metgessa Josepa Gispert i Batlle, la ginecòloga Teresa Campañà i Cassi (1889-1978) i l'obstetricista i ginecòloga Rosa Turu i Marsal (1895-1984).

En aquest text no podem centrar-nos en la vida de cadascuna d'elles, però recomano, entre altres, els estudis de Jacint Corbella, Edelmira Domènech i la galeria de metges catalans que està realitzant el Col·legi de

Metges de Barcelona (COMB) amb més de 1.000 biografies. Tot i així, podem esmentar que totes elles van sobresortir pel seu esplèndid currículum professional que de ben segur va ser obtingut amb el doble d'esforç que el dels homes, a causa de la manca d'oportunitats cap a la figura de la dona. En són un petit exemple els dos anys que va haver d'esperar Teresa Campañà perquè que li donessin el títol de llicenciada en Medicina i Cirurgia i, d'aquesta manera, poder exercir en ple dret la seva professió. Malgrat els nombrosos entrebancs que van anar trobant-se, cal afirmar que moltes d'elles van trobar la complicitat dels seus marits, que en ocasions també exercien la medicina, i d'alguns col·legues de professió.

La proclamació de la Segona República, el 14 d'abril de 1931, va comportar un important estol de millores en molts camps de la societat i, sobretot, un anhelat reconeixement i l'obtenció de diversos drets per a les dones. En alguns àmbits de la societat, la figura de la dona va ser cada cop més present, però en d'altres va costar molt més, com per exemple en l'obtenció del dret de sufragi.

La presència femenina a les aules i en el món professional mèdic va augmentar en relació a la dècada anterior malgrat que encara continuava sent minoritari en comparació a la dels homes. Aquest creixement també va reflectir-se en el Sindicat de Metges de Catalunya que durant aquests anys va tenir com a afiliades a la pediatra Teresa Bracons i Gasset (1904-1988), la ginecòloga Cecília Marín i Gratacós (1903-1959), la pediatra Dolors Prat i Puig (1905-1996), la ginecòloga Rosa Ferrer i Rusiñol, l'otorrinolaringòloga Dolors Jo i Vernedas, l'obstetricista i ginecòloga Francesca Casaponsa i Suñol (1906-1990), la cirurgiana Maria Cardona i González,

l'oftalmòloga Carmen Torrente Gallar, la metgessa Rosa Gisbert i Castellà (1899-1985) i les esmentades Dolors Lleonart, Encarnació Tuca, Teresa Campañà, Maria Lluïsa Quadras i Rosa Turu.

Tot i els avenços socials d'aquell moment, encara quedaven molts aspectes per millorar. N'és un exemple el testimoni de Teresa Bracons que havia de seure lluny dels seus companys o sortir de l'aula quan es tractaven temes referents a l'anatomia o patologia urogenital, o a les malalties venèries.

Des de llavors, s'ha avançat de manera important per obtenir la igualtat entre homes i dones en tots els àmbits de la nostra societat, però encara resta molt per aconseguir la "normalitat" entre ambdós sexes. Les metgesses representen més del 50% dels facultatius en actiu a Catalunya -però amb poca presència en els càrrecs de direcció- i el 70% de les estudiants de medicina són noies. Una realitat que hem de tenir ben present per al futur més immediat de la medicina catalana.

